Porto opłacono ryczałtem

Ч. 13 (448). Неділя, дня 25. марта 1928. Рік X.

Адреса Редакції і Адміністрації „УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС" ПЕРЕМИШЛЬ, Побереже ч. 1.

Конто П. К. О. в Варшаві Nr. 142.807 Передплата в краю виносить 10 зол. річно, 5·50 зол. піврічно, 3 зол. чвертьрічно. В Чехії квартально 18 ч. к. Передплату з Чехословаччини складати на конто Адм. „Укр. Голосу" в Zivnostenska Banka v Praze). Для Франції 60 фр. річно для Америки 2½ дол. річно.

Ціна примірника 25 с.

Редактор приймає щодня від год 1½—2½.

Рукописів Редакція не звертає, неоплачених писем не приймається.

УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС

політично-економічний орган.

ПО ПАРЛЯМЕНТАРНИХ ВИБОРАХ.

По катастрофальних для Українців виборах до сойму, при яких стратив наш нарід майже половину місць в соймі, не багато краще представляються і вибори до сенату. Українці здобули лишень 10 мандатів — отже також стратили близько половину сенаторських місць. Волинь, яка в попереднім сенаті мала сама 4 сенаторські мандати, не вспіла тепер переперти ні одного українського сенатора.

Причини цего катастрофального висліду парляментарних виборів — ми вже виказали: Розбиття українських голосів, низький уровень аґітації, яка зуживала всі свої сили на поборювання українських лист, а в спокою лишала листи польські. Взаїмна ворожнеча українських партій охолодила виборчий запал серед виборців — і вони або масово здержувались від голосування, або неосвідомлені виборчою аґітацією масово віддали свої голоси на чужі листи. І так в чисто українськім тернопільськім воєвідстві здобули ми лишень три сенаторські мандати на 5. Ще гірше випали вибори в ще чистішім під оглядом національним — станиславівськім окрузі, де здобули ми ледви два мандати на 4.

Так отже наша парляментарна репрезентація по остаточнім урядовім обчисленню буде складатися з 34 послів і 10 сенаторів — разом 44 мандатів, а зєдиненими силами, при енерґічній і доцільній аґітації виборчій, могли ми здобути 80—90 парляментарних мандатів.

Скінчились вибори і виборча горячка наших партій зачинає уступати. Як пяний до безтями чоловік, витверезившись, боліє над тим, що наброїв в часі своєї безтямности, так і наші партії помало приходять до пізнання правди, що вели братовбійчу боротьбу. Тай виборці тепер освідомляються, як безсоромно їх обріхували кириняцькі демаґоґи, аґітуючи проти одноцілого виборчого фронту. Мучить їх голос совісти...

Коли отже українське громадянство програло вибори, то тепер повинно приступити до санації нашої хорої дійсности: всіми силами задушити партійництво та отаманщину і рішучо домагатись від послів і сенаторів, щоб утворили спільний парляментарний клюб! З почином в тій справі з певністю виступлять посли і сенатори УНДОбєднання, яке здобуло 33 сенаторських і посольських мандатів — творить отже властиву народню репрезентацію, обтяжену відвічальністю за долю нашої національної політики. Соціялісти-радикали повинні піти на зустріч послам і сенаторам УНДОбєднання і усувати зі своєї сторони всі перепони, які стояти будуть на дорозі до обєднання всієї української парляментарної репрезентації.

Що по стороні послів і сенаторів УНДОбєднання є щире бажання довести до єдности парляментарної репрезентації — це загально відомо. Але і в соціялістично-радикальній партії є також старі парляментарні політики, Др Лев Бачинський і Др Іван Макух, які дуже добре визнаються в сучаснім нашім траґічнім положенню. Тому треба сподіватися, що вони відіграють головну ролю при обєднуванню укр. парляментарної репрезентації, і числячись зі всіми інтересами національними, не посвятять ні одного з тих інтересів партійній лицітації — для ефекту аґітаційного. Вони свідомі того, що на них тяжить особиста відповідальність як політиків—супроти цілого народу.

Що-до ґрупи нашої репрезентації з УНДОбєднання, то відчув вона болючо, що серед неї майже нема політиків з парляментарним досвідом і рутиною. Як звісно, при укладанню кандидатських лист, поминено навіть през. Дра К. Левицького, який довгі літа сидів при варстаті нашої політики, довго також кермував укр. парляментарною репрезентацією у Відні. Коли отже Мадяри, хотяй мають богато політиків нової дати, висилають до Женеви 80-літного старця ґр. Апонія, щоб перед Союзом Народів боронив інтересів мадярської держави — то нам також не вільно резиґнувати з досвіду старих політиків, Левицьких, Окуневських і тд. Та на жаль, керманичі УНДОбєднання не виказали мужности і дались закричати тим, що в страху перед демаґоґією, підлещувались їй і готові були позбутись всякої цінности, яка тій демаґоґії не до вподоби. Прецінь і радикальному провідникови Др Л. Бачинському сельроби закинули всякі „угодовські прогрішення", скритикувала його виступи дуже гостро і управа соціялістично-радикальної партії, а коли він зрезиґнував з головства, то не лишень вибрано його назад головою, але при парляментарних виборах поставлено чоловим кандидатом на двох листах, державній і окружній. А про Дра Макуха що писали всякі „Світла"?

На жаль, в УНДОбєднанню течія страху перед демаґоґією була така сильна, що ізза благої причини, над якою політично вироблене громадянство перейшлоб до порядку дневного, уважаючи інцідент, що найвище, тактичним блудом—відсунено деяких досвідних людий від політичного варстату, при якім їх дуже тяжко заступити. Але ми дуже цікаві, що зроблять ті люди, які були Катонами супроти Др Левицького і тов., коли їм як соймовим послам прийдеться складати соймове приречення в польській мові звісного змісту. А прецінь: як принцип — то принцип! Ледви чи кого вдоволить оправдання „to co innego"! Можеб принцип подиктував зректися мандату в користь заступника??... Мабуть буде тяжко...

Це треба було прилюдно піднести, без огляду на це, чи воно миле, чи ні. Не підносили ми цего в часі виборчої аґітації, щоб не вносити нових ферментів. Але тепер, коли наша репрезентація приступає до праці на парляментарній арені, треба це піднести в імя справедливости. Бо нема мабуть у нас серед свідомого громадянства людей, якіб бажали, щоб наша репрезентація чимчикувала в хвості мас. Наша парляментарна репрезентація має стати політичним учителем мас, повинна народню ситуацію оцінювати реально, не оглядаючися на оплески або нехіть політично невироблених людей.

Болячки села.

Святу правду писав „Укр. Голос" про дорожню дерева будівельного по камеральних лісах. Таких болячок так богато у нас на селі, що їх і на воловій шкірі не списати. Але тепер найбільше може доскулює нам це, що свині так потаніли, що дур голови береться. А свині у нас, це послідна дошка ратунку. Купув наш христянин пацючка, тай думає собі: от пригодую, тай податок заплачу, або діти взую. Тай так якось бувало. Але тепер виведеш підгодовану свинку на торг, а тут тобі дають гейби на сміх: мало що більше, ніж ти заплатив, як купував на приховок. І щож робить? Не давби чоловік своєї праці задармо, коли-ж всякі драчки так тиснуть, що ради собі не даш. Тай деякі з плачем мусять позбуватись свиней, беруть гроші, які заплатили за свинку тому 3—4 місяці, а то, що свиня зїла, пропало.

Це нам так доскулює, що ми в читальні питаємо еґомостя, чому так свині потаніли. А еґомость кажуть: Біда, бо міста домагаються від уряду, щоби мясо тай смалець були тані. От і уряд дозволив спровадити з чужих країв з 40 міліонів смальцю і через те свині потаніли тай далі будуть таніти, як уряд не замкне границі і далі буде спроваджувати смалець до краю.

Тому наші посли повинні домагатися, щоб уряд замкнув границі і ні збіжа, ні худоби до краю не пускав, бо інакше наша праця змарнується і піде задурно. Бо деж тут справедливість? За всякий крам так дорого треба платити, а твоє, хлопе, нічо не варта. Кажуть, що в Чехів і коса танша, і зеліво, і сірники, — все, бо у них є фабрики. А в нас все те дороге — не докупишся. А дороге тому, бо Польща не пускає до краю того всего, щоб тутешні фабрики не стратили зарібку. Ба, але це не справедливо. Як отвирають границю для чужого смальцю, то най нам отворять границю для того всего, що ми в господарстві потребуємо, щоби ми не переплачували зеліза, млинка, січкарні, коси, ременю і тд. Маємо тепер наших селянських послів. Вони знають нашу біду — нехай-же домагаються, щоб усунути нашу кривду. — Селянин Іван Вербовий.

Станиславівщина йде на нас!

Радій, Галицька Земле, ще один спаситель знайшовся для тебе! Спаситель новий — „Нова Зоря", орґан УХА чи так Української Христіянської Орґанізації з осідком у Львові, а походженням зі Станиславова... Спаситель новий, бо так себе сам назвав, але властиво не новий, бо вже два роки „спасає", й ще нікого не спас... А коли зважати на його походження, то він вже більш двадцятки літ у Станиславові ділає, єднає й спасає, і вже не одного й не одно розбив... та довів до того, що ціла станиславівська дієцезія підмінована сектами і сельробівською аґітацією. Цего року „Нова Зоря" зачала виходити два рази в тиждень, ба навіть має поважний замір перетворитися в дневник...

Лихої слава Станиславівщина іде на нас! Хтож се та „Нова Зоря"? — Великий анонім, псевдонім, криптонім, чи як хочете. Велика тайна. Властиві її родителі і редактори криються за чотирома паравами, щоби світ не довідався про них, бо се пошкодилоби справі... Навіть священикови трудно приходиться відсунути ті паравани. Вже останній час, щоби світ, а передовсім наше духовенство, довідалися про властиве імя і лице „Нової Зорі" — щоби баламутство не поширювалося під „строго католицькою фірмою".

„Нова Зоря" се станиславівська експозитура у Львові. В часі найгорячійшої целібатської боротьби, коли ціле духовенство „зреволюціонізувалось" було проти революційного кроку владик, у Станиславові задумали видавати часопис, щоби „навертати зреволюціонізоване духовенство і громадянство". Очевидно батьком того віпруху був сам станиславівський владика, якому помагали деякі священики з „целебського товариства".

Але видавати часопис у Станиславові — се тим самим виявилоби цілу правду. Кепська фірма! Отже задумали все покрити тайною, і вибрали Львів, де між Василіянами найшли деяких своїх симпатиків. На видавництво дав і дотепер дає грубі гроші станиславівський владика. А щоби видавництво ще більше замаскувати, оснували УХО — Українську Христіянську Орґанізацію, щоби „Нова Зоря" виходила під фірмою тієї орґанізації.

З виднійших наших львівських священиків, кромі о. Дра Бучка, нікого не запрошено на основні Збори сеї орґанізації. Се зовсім зрозуміле, бо прецінь ціла та орґанізація була і є задумана проти тих наших священиків. Я цілий день у Львові стратив на те, щоби розвідатися, хто з наших львівських священиків належить до УХА. І довідався я, що на останніх Зборах УХА один з провінціональних священиків, був поставив запит: чому на Зборах не бачить представників львівського духовенства. Одначе не дістав пояснення. Довідався я, що навіть о. Др Бучко виступив з комітету УХА, бо не приняли його внесення, щоби до орґанізації запросити всіх наших виднійших священиків, бо без того праця не піде.

Чому в Україн. Христ. Орґанізації, хоч вона вже два роки істнує, не бачимо о. Дра Костельника, о. дир. Дзеровича, о. Дра Лаби, о. прал. Куницького, ба навіть о. Дра Сліпого, ректора дух. семинаря? Коли „Нова Зоря" має дійсно тільки релігійні — католицькі цілі, то як се зрозуміти, що вона за два роки свого істнування не могла здобути навіть нашого львівського духовенства?

Гей, гей, якби то проводирям тої „Христ. Орґанізації" дійсно розходилося о христіянські-католицькі цілі, була-би для нас потіхаі надія на краще! Але їх цілі зовсім не в тім! Їм ходить **о особи, о целібат, о латинство взагалі, о злощасну станиславівську струю, щоби її розілляти по цілім краю, щоби вона взяла верх!**

За два роки свого істнування „Нова Зоря" вже дала доказ, яка її „душа". Та сама, що то в Станиславові під ріжними криптонімами відзначилася обожанням самої себе, нерозумною чванькуватістю своїм „строгим католицизмом" (вдійсности латинізмом), погордою до здорового розуму, ординарним нетактом, опльовуванням всего в імени католицизму, розбиванням усіх — в імени спасення... Чи не накинулась своїми вомітами „Нова Зоря" на наш Богословський Виділ? „Строго католицький" часопис на наш католицький Богословський Виділ!! А хочете знати секрет: чому так поступила „Нова Зоря"? Бо професори Богосл. Виділу не є в еї таборі... І ще їй було замало тай під позиченим іменем Кухти видала нікчемну брошурку „Де правда?", тай тут ще раз своїми вомітами захляпала наш Богословський Виділ, а всім перемишлякам, хоч признає, що мають добру волю, каже записуватись до большевиків, атеїстів, раціоналістів...

Станиславівщина іде на нас — криптоніми й воміти в ході!

Замісць щоби служити тому, що нас лучить й що моглоби нас всіх зєднати, „Нова Зоря", надуживаючи широкої фірми „Христіянської (навіть не католицької!) Орґанізації", служить саме тому, що нас розєднює. Вона служить горстці замаскованих можновладців — і розвал, на який сама нарікає, ще й сама поглиблює. Хоч вона є тільки ґазетою, уявляє собі, що вона є „Церквою", голосом Церкви, якої треба сліпо слухати — „sentire cum ecclesia"... Все те пересаджене зі Станиславова.

Станиславівщина іде на нас! Чи піддамося їй, що вже довела до повного розвалу суспільности в станиславівській дієцезії.

Священик

Для пояснення.

В часі виборчої акції дістали ми ряд писем про становище „Нової Зорі" до виборів. А саме ця часопись поставилась до виборів так штудерно, що замотиличені нею люди могли відчитати в цім орґані розгрішення, якби голосували навіть і на листу ч. 1. або ч. 24, 25, бо там на листах є „католики". Нічо не поміг апель одного священика до „Н. З", щоби візвала своїх читачів до голосування на ті листи, на яких є священики. „Н. З." і це відкинула, назвала священиків-кандидатів демаґоґами, порівнала їх з Оконем і Ільковим (хоть вони **не є** священиками!). Дійшло до того, що в Станиславівській дієцезії деякі „Зоряне" відпекувались виборів — мовляв — „то річ світська, ми маємо церкву", а в однім повіті, як нам звідтам пишуть, два чи три „зоряне" так були заголюкані, що навіть священик, кандидат на посла, мусів їм толкувати, що політична партія не є церковним брацтвом. Ми не мали місця в часі виборів на полеміку з „Новою Зорею" і тому не містили тих дописів, відкладаючи їх до часу по виборах. Це знову дратувало наших дописувачів, а з двох сторін одержали ми гострі докори. Але дарма! Що-йно тепер по черзі допускаємо до голосу наших дописувачів і нині містимо статтю, яка виявлює цілі „Н. Зорі".

Українські сенатори і посли

Сенатори *(з листи УНДОбєднання)*: 1. Бараник Василь, канд. адвокатури з Заліщик. 2. Галущинський Михайло, б. дир. ґімн. і голова „Просвіти" зі Львова. 3. Горбачевський Антін, адвокат з Чорткова. 4. Децикевич Володимир емер. віцепрез. австр. Намісництва зі Львова. 5. Кисілевська Олена, редакторка з Коломиї. 6. Кузьмин Микола, господар зі села Озірна, пов. Зборів. 7. Тарнавський Мирон, б. вожд УГА, тепер господар з Черниці пов. Броди. 8. о. Татомир Юліян, парох Луки к. Самбора. 9. Др Троян Корнило, адвокат з Ходорова. *(З листи УСРП)*: 10. Др Іван Макух, адвокат з Уовмача.

Посли *(з листи УНДОбєднання)*: 1. Баран Степан, адвокат з Тернополя. 2. Біляк Степан, адвокат з Городка яг. 3. Др Блажкевич Іван, адвокат з Дрогобича. 4. Васильчук Павло, редактор в Холму. 5. Великанович Дмитро, упр школи в Конколюфці п. Ряшів. 6. Вислоцький Олександер, господар з Лешнева пов. Броди 7. о. Ганушевський Михайло, парох Угорник пов. Станиславів. 8. Др. Загайкевич Володимир, адвокат з Перемишля. 9. Заваликут Іван, канд. адвок. з Гусятина. 10. Кохан Володимир, господар зі села Тудорковичі пов. Сокаль. 11. о. Куницький Леонтій, пралат зі Львова. 12. Кунько Андрій, господар з села Черніилова руського, пов. Тернопіль. 13. Др. Куровець Іван, лікар зі Львова. 14. Кузик Степан, канд. адв. в Рогатина. 15. Др. Левицький Дмитро, адвокат зі Львова. 16. Ліщинський Іван, власт. реальн. зі Львова. 17. Луцький Остап, дир. ПСК зі Стрия. 18. Паліїв Дмитро, редактор зі Львова. 19. о. Др. Пеллїх Володимир, парох Радехова. 20. Рудницька Міляна, проф. сем. учит. зі Львова. 21. Струтинський Михайло, редактор зі Львова. 22. Тершаковець Гринько, господар з села Якимчиці пов. Рудки 23. Целевич Володимир, головний секретар УНДО зі Львова. 24. Сергій Хруцький з Антонівки пов. Томашів любельський. — *(З листи УСРП)*: 25. Бачинський Лев, адвокат зі Станиславова. 26. Власовський Іван, проф. Луцьк. 27. Зубрицький Володимир, проф. Перемишль. 28. Жук Семен, кооператор Кремінець. 29. Др Ладика Дмитро, канд. адв. з Тернополя. 30. Роґуцький Микола, господар з села Купновичі, пов. Рудки. 31. Стефанів Клим, міщанин з Коломиї. 32. Шекерик-Доників Петро, господар з Жабя пов. Косів. 33. Др Бачинський Лев (з державної листи). Тому що він вибраний також з окружної листи, зречеться одного манхату і на його місце увійде або Др Когут Осип, адвокат в Богородчанах (з державної листи) або Володимар Темницький, прив. урядник зі Львова (з окружної листи). — *(З листи УПП)*: 34. Др Західний Михайло, адвокат з Бережан.

Крім того „Сельроби" вибрали 9 послів. Це партія інтернаціональна і тому цих послів не можна зараховати до національного українського табору, тай зрештою вони самі не хотять до цего табору себе зачисляти. Є тут бувші Українці, москалі і якийсь Франціщек Тобіс. (Не знати, чи це жид, чи поляк). — На листу УНДОбєднання впало при виборах до сойму 543.185 голосів, т. є. 54.84% всіх українських голосів; на листу соціялістів-радикалів 180.887 голосів, на листи сельробів (правих і лівих) 122.959 голосів, на листу старих москвофілів 64.347 голосів, на листу Партії Праці 44.919 голосів, на листу хлібоїдів 8.887 голосів.

Найбільше „лівим" при соймових виборах показав себе округ станиславівський, бо там впало на соціялістичні листи (соц. радик. і соц. сельробів) 107.711 голосів т. є. 63.85% українських голосів. Є це наслідки церковної політики в Станиславівщині.

При виборах до сенату впало на листу УНДОбєднання 399.800 голосів т. є. 67.50% всіх українських голосів, на листу соц. радикалів 117.278 голосів т. є. 20.20% укр. голосів. Це є доказом, що старше, зрівноважене громадянство (від 30 року в гору) голосувало в 67.50% на листу УНДОбєднання.

Дописи.

З Лемківщини. Релігійна боротьба довела в нас до великої ненависти і розливу крови. Зачалось лихо у Тилявій, там, де вже перше була борба релігійна, де ґрунт був гейби підготовлений. „Чудом“ зачалось. „Чудом“ отворились входові церковні двері, коли батюшка перехрестив їх. А хлопці без віри, на хорі церковнім стоячи в кулак сміялись, бо то вони „чудотворці“. І розійшлась вість по глухих лемківських закутках, до яких ні почта ні телеґраф не доходять, — вість, що Тилява перейшла на православіє. І кинулись хлопські очи в ту сторону, а в грудях їхніх збудився з попелу вогонь... Прихильний вітер розкинув его між стріхи селянські о кілька повітів дальше... до Королевої. Там це антаґонізм народній великий, там не трудно о експльозію. Покористуванось смертію довголітнього москвофіла пароха і зі страху перед парохо-м українцем, котрий в очах темного Королевяна о мало не страшнійший від чорта, постановлено ґреміяльно перейти на „нашу тверду віру православну“. Від таємних нічних нарад і писем до столичної Варшави, де сидить голова польського православія, перейшло до діл. Страху не було; таж церков „наша“, „ми“ її будували, отже й „наша“ мусить бути, хочби ми й на жидівське перейшли. Забули сердеги, що навіть в політичних ґрупах, як що якась часть із загалом не годиться, то відстає від того і тратить всі свої дотеперішні привілеї. І то забуття тяжко на них зімстилось. Не помогли їзди до Варшави, ні до Кракова, ні до старостства. Коли-ж є такий несправедливий закон, що нам „нашої“ церкви не хочуть признати — подумали лемки — то ще лишилась сила. І нею вони покористувались; підробленими ключами отворили храм Божий і побідоносно увійшли до него. Та недовго радість трівала. Треба було вдарити головою об дійсність поліційних кайданів. Аж тут під боком найшлись приятелі, ніхтоб не згадав які І сі приятелі сказали: „Co?! jakiem prawem wam cerkiew zamykają? Taż to wasza! wyście ją budowali, wyście ją odrestaurowali! wyście do niej dywany kupili!! Dajcie na nas głos przy wyborach, a wszystko będzie dobrze“. А згадаєте достойні читачі, хто се ті приятелі? — се польські соціялісти! ха — ха — ха! вовк зробився сторожем овець, а вівці, як вівці... повірили і дали на них голос і були одними з перших, які повалили свого русского кандидата. Правда, яка то тверда віра православна, що аж на таких стовпах, як P.P.S. опирається?! Іскри релігійної боротьби з Королевої понеслися до горлицького і дальших повітів. Обняли найтемнійші і найбруднійші села, в яких перед війною були русскі отцове, а які лиш ради хліба трималась унїятських церков. Який посів, такі жнива. Сумні вони і кріваві... — Єронім-Анонім.

Від Редакції: В тій справі одержали ми ще одну допись, яка виясняє початок небезпечної релігійної боротьби на Лемківщині. Її із-за браку місця відкладаємо, бо мусіли ми в цім числі дати голос нашим дописувачам з Ужгороду і Канади, яких дописи через виборчу акцію мусіли чекати на свою чергу.

Ужгород. (Закарпатська Україна). Гарно відсвяткувала наша українська еміграція в Ужгороді річницю 1. листопада. Богослуження в катедрі при участи чисельного громадянства і молоді, панахида перед аналоєм, на якому лежав терновий вінець в синьо-жовтих лентах-емблема тернистого шляху нашого народу — нагадував всім гірку недолю України і полишив у всіх серіозне і виховавче для молоді враження. Однак зовсім невідповідно і недоцільно се свято омрачилося, як то часто буває, у винярні. Щоби „подякувати“ артистам за їх виступ (думаємо, що і артисти сповняли своїм виступом національний обовязок) чималий гурток українських громадян запросили їх „перекусити“, а се означає і випити. Випивали в одному місці, потім кінчали в другому і кінчилося „святкування“ пізно в ночи. Час вже нам Українцям забувати таким способом відсвятковувати національні свята. Просто сором стає, коли „Рідна Школа“ в нужді, Верховина в страшній біді по повені, а наш народ в неволі — аби не найти ліпший спосіб закінчити свято, яке було здобуто кровю і трупами наших найкращих синів. — Нам би від чужих учитися, як поступати. От їхав я поїздом з Праги. У ваґоні довелося мені бути свідком, як один жидок дав науку нашому селянинови. Той селянин з села, близько Терешви, поїхав учитися ремесла до Чехії. Пробув там 4 роки і вертався домів. Там в Чехах стратив він цілковито своє національне обличча — вертався чехом, вже сміявся над своїм мужицьким походженням, зневажав свій нарід і чим міг ображав його. В тому-ж ваґоні їхав жидок з Воловця, який прекрасно говорив чистою українською мовою і з їдкою іронією допитувався нашого селянина, як так сталося, що забув свою рідну мову, адже „ми своєї жидівської мови не забуваємо за 4 роки“. Наспівував йому коломийку і „Верховино світку ти наш“ та запитував, чи і сі пісні забув, що співала йому мати на своїх грудях. Ні іронія, глузливий сміх, насмішки всіх подорожних, науки і приклади сего жидка і других не переконали нашого селянина-ремісника. Він стояв на свому, говорив ломаною чеською мовою і не хотів знати „козячої мови“ свого народу. Болюче і смішно було се бачити і чути. Тому мусимо уважати, аби найбільше наших селян училося фахового ремесла і ходило до фахових шкіл, але в першій мірі робити се в краю, а в чужину треба пускати лиш таких, що не принесуть такого сорому, як такий фаховець, якого тут я описую. — Тяжко, дуже тяжко тут жити нашій галицькій і придніпрянській еміграції. А був час, коли Українці тут мали велику вартість. Треба було творити нові школи і не мали кваліфікованих та працьовитих учительських сил. Тоді нас кликали. І так в Бичкові повстала горожанська школа, яку утворив, орґанізував і провадив кілька літ дирк. М. Водонос. В році 1926 вже його не потребували, забрали школу, а самого приділили до мадярської школи в Берегові, де груди свої надривав над чужою молодю і учив — даром хліба не їв. Мав четверо дітей. Двоє ходило до ґімназії до VI і VII кл. і задля них мусів далі тут бути і чекати, доки діти покінчать школи, бо з одної держави до другої учнів старших кляс не легко перевести, без утрачення року науки і додаткових іспитів. Але дир. Водоносови не дають спокою і в Берегові, дістає нагло приказ, щоб виїхав з чесько-словацької республики разом з родиною. Ніякі старання визначніщих осіб, які обурювались таким відношенням до заслуженого робітника, не помогли — таки вислали з ЧСР. З великим трудом міг випросити позволити одному синови докінчити ґімназію і скласти матуру. Місяць назад сей хлопець тяжко захорував на запалення сліпої кишки, зроблено операцію і лише приступив до дальшої науки, як одержує з поліції наказ, аби протягом тижня покинув републику. Такі то у нас відносини. Так віддячують галичанам за їх культурну і совісну працю, за мізерну платню на хлібі договірних учителів. — Еміґрант.

Канада. Як богато инших, так і ми пустилися в світ поправити свою долю. Виїжджаючи за океан, мало хто з наших Українців має готівку на подорож, тому змушений продавати остатний клаптик землі наших предків, котра вже пересякла кровію і потом нашим і наших батьків. А продає звичайно у ворожі руки, а головно жидам, або пожичає гроші на великі проценти на векслі, в надії що як заїде в Канаду, то заробить і віддасть з процентами і сам зможе доробитися і забезпечити себе на будучність. Тим часом не так воно є, як чоловік собі укладає. Заїхавши в Канаду, трудно роботи знайти, щоби можна вижити, а щоби віддати довг, про те нема і мови і так ростуть проценти від процентів і запропащується батьківщина, бо в 1927 році приїхало сюди 65 тисячів іміґрантів, а роботи на тілько не прибуло. Фабрик мало, але до фабрики іміґранта не приймають, тільки висилають ліси корчувати, але і таку роботу тяжко дістати. І так мусять іти піхотою сотки кільометрів пущею, щоби заробити на харч, або рубати корчі у фармарів за харч, бо фармарі користаючи з надмірного напливу іміґрантів, не хотять інакше приймати. Одинокою нашою надією було те, що знайдемо тут наших братів, котрі приїхали ще перед війною, але яке наше розчаровання було, коли „забули як телятами були“. Так і наші люди попросту стидались признаватись до нас, що і вони Українці, а знов робітники ворожо до нас відносились — мовляв — ми роботу їм відбираємо і плату обнижуємо, забуваючи на це, що иньших народностий наїхало більши, як нас. Правда є одиниці, котрі бажають і усіми способами стараються помогти нам, але щож одиниці зроблять. Кілько то в наших фармерів роблять чужинці, а знов наші тиняються без роботи і ніхто не згадає, щоби то якось зорґанізувати, щоби в Українців робили Українці, бо державне бюро посередництва праці дає перше роботу Анґлійцям, а вже де тії не хотять іти або нестає, то тоді дає другим. Але щож? Тутейші українські часописи вживають усеї енерґії на політичні або релігійні боротьби, часом навіть дуже шкідливі українському народови, незнаючи, що їх ще при Українському життю тримає голос Народного Дзвона з України. — Яким Муховський і Петро Гарматюк.

(Від Редакції: Містимо цю цікаву допись наших селян-еміґрантів з Галичини і надіємось, що вона знайде відгомін в канадійській українській пресі обох таборів „греко-католицького“ і „православного“, які страшно поборюються і як слушно дописувачі підчеркують, зуживають усю енерґію на цю боротьбу, не звертаючи уваги на важні орґанізаційні справи. Наших дописувачів просимо, щоб частіще доносили нам про життє канадійських Українців, а також дописували до канадійських ґазет обох таборів та звертали увагу на своє тяжке життє на чужині, без помочі і опіки своїх людей).

В Польщі і про Польщу

Пілсудський вдоволений з виборів. Його партія „безпартійний бльок“ вибрала 135 послів і 49 сенаторів і буде мати найчисельніщі клюби в соймі і сенаті. На цій партії буде спиратися уряд Пілсудського. Але сойм має 444 послів, а сенат 111 сенаторів. Щоби уряд міг свої ухвали переводити в соймі і сенаті, мусить мати за собою найменше 223 послів в соймі, а 56 сенаторів в сенаті. Значить — бракує урядові в соймі ще 88 послів, а в сенаті 7 сенаторів, щоб мати більшість. Щож зробить уряд Пілсудського? З ендеками, пястовцями, хадеками і хієною не може й говорити, бо вони смертельні вороги Пілсудського. Мусить отже шукати помочи в послів польської лівиці, яка має 130 послів. Але з тими лівими партіями не легка буде справа. Та мабуть таки знайдуться з лівиці посли, які підуть за Пілсудським, бо будуть боятись, щоб Пілсудський не розвязав сойму. А що Пілсудський має такі наміри, про це свідчить його заява, яку він оноді зложив. Він сказав: „По раз третий пробую співпраці уряду зі соймом“ — значить, як ця проба не вдасться, то він має якийсь инший плян — обійтися без сойму, або розписати нові вибори, щоб здобути більшість своїх послів в соймі. Тай хто знає, чи не здобувби, бо на вибори треба грошей, грошей і ще раз грошей. А останні вибори висмоктали всі гроші, які були і кожда партія стоїть з порожними кишенями як турецький святий. А що уряд на вибори знайде гроші — то і вибори вийшлиби на його користь. — Отворення сойму і сенату відбудеться д. 27. квітня в великою парадою в замку, де тепер мешкає президент держави. Маршалком стане мабудь теперішний віцепремієр Бартель, бо Пілсудський заявив, що бажає, щоб Бартель став маршалком. — До Польщі приїхав новий нунцій папський о. Мармаджжі. В розмові з ґазетярами сказав, що папа, висилаючи його до Польщі, на останнім послуханю сказав до него дослівно: „Люби Польщу, як свою власну вітчину. То вітчина, яку тепер сам Господь Бог визначив тобі за посередництвом свого заступника на землі. Люби її так, як ми (себто папа) її любили“. Треба знати, що теперішний папа всюди говорить про свою велику любов до Польщі і тому Поляки називають його „polskim papieżem“.

Що чувати в світі?

БОЛЬШЕВИКАМ іде тепер як з петрового дня. Люди домагаються машин, товарів, а цего всего не можна дістати. Приватним купцям не вільно товарів спроваджувати із заграниці, бо в большевиків лишень уряд закуповує товарі за границею і їх розпродує в краю. Але товару треба дуже багато, а в большевиків посуха на гроші. На борг ніхто не хоче давати, бо большевики не платять боргів. От і тепер потребують большевики за 30 міліонів долярів американських машин і бавовни. Тому старались дістати в Америці позичку 30 міліонів долярів, щоб ними заплатити машини і бавовну. Але ніхто в Америці не хотів позичити. А тут машин і бавовни треба на ґвалт. Щож роблять большевики? Зі свого державного банку взяли золота на 5 міліонів долярів (це золото є забезпекою паперових грошей) і вивезли його до Америки, щоб воно лежало в банках як запорука за товари, які возьмуть на борг. Але коли большевики це золото привезли німецьким кораблем „Гамбурґ“ до Америки, стрінула їх несподіванка. Ніякий банк ні приватний ні державний не хотів золота приняти, бо воно є „непевного походження“ — т. є крадене. І от мусять тепер московські большевики зі золотом назад вертати. Але коби то конець на тім. Большевики винні Франції 20 міліярдів франків золотом. Також Румунія в часі війни, як Німці зближались до Букарешту, вивезли золото своє до Петербурґа і там зложили в царськім державнім банку. Але незадовго большевики переняли владу і захопили також румунське золото. А коли Румуни по війні упімнулись о своє золото, большевики показали їм... дулю. (Так то злодії обікрал злодіїв). Але тепер, коли большевики потаскалися зі своїм золотом до Америки, Франція і Румунія сейчас зажадали від

АНТІН ЧЕХОВ.

Кінське прізвище.

Федір Хортик, хоть походив з простого стану, вибився на пана. У селі, з якого походив Хортик, нарцелювався обшар двірський, а найдальше від села положені лани були найдешевші. Хортик продав у селі своє гарне і доволі велике господарство, та закупив найдальш лани у поли, та гарний кусень ліса.

Там у поли побудувався, а маючи втроє більше землі як перше, тай зкомасованої у купі кругом будинків, став скоро богатіти. Почав убиратись по міщанськи, тай вже і люде і жиди у місті величали Федора „паном“.

Була у Федора челядь, був і гуменний Онисько, бо господарка була велика, справжній фільварок.

Федір був дбайливий та роботящий чоловік, доглядав всього, тай маєток збільшався. Навіть сусіди-дідичі признавали, що у Хортика гарні коні, гарна худоба і взірцевий порядок.

Челядь Федора любила і поважала, бо був вирозумілим і справедливим.

Та звісно, що і при найбільшому добрі, бувають хвилі в життю людини тяжкі і прикрі. Таке зайшло одного разу і у Федора. Розболів його черенний зуб, та так страшно, що Федор вився з болю, не міг собі місця знайти. Йойкав, ходив по просторих кімнатах, гумотів, спльовував, не годен був ніяк успокоїтись.

Жінка, діти, тай вся челядь жалували Федора тай як звичайно у таких випадках буває — дораджували ріжні ліки, а кожне з осібна щось іншого.

І прикладав Федір до болячого зуба і товчену сливку з чосником, і хрін свіжий з гірчицею, і підкурювала жінка віночками з росхідника, чого не робили; спух Федорови писок в середині, прищами обсадило від хронів та гірчиці, а зуб як болів так болів.

Вже Федір хотів посилати до міста по лікаря, щоб вирвав болячого зуба, як прийшов гуменний Онисько ще зі своєю порадою:

— Коби пан написали до Майдану, там є такий „замівник“, що замовляє від зубів, то так якби рукою відняв...

— Забобони! Дурнота! — крикнув запухлий від болю зуба Федір.

Та що-ж тобі шкодить написати? озвалась жінка. Не віриш, то не віриш в замовлення, а спробувати можна. Як мені кинулась була рожа на руці, то доктор був два рази, а рука дальше пухла, а як прийшла стара Пилипиха і спалила 9 жмітків лінного повісма, то рожа зарасінько щезла.

Змучений страшним докучливим болем зуба Федір, сів біля столика, а повернувшись до Ониська запитав:

— А як там до того дурисвіта писати?

— Та най пан пишуть, що даймо на то раба Божого Федора Хортика, болит дуже черенний зуб. Замовлей зараз чириз пошту, бо дуже болит, тай... тай... най сі пан підпишут...

— Ониську! та я питаю, як адресувати до того боввана, як він називається?

— Опанас, Опанас називаєся, а на прізвиско... що йно мав на язиці і... і... забув. Якесь таке кінське прізвиско.

— Може Кобилюк, Кобилкевич, Коник, — простогнав Федір.

— Ні... якось інакше.

— Може Оґернюк, Оґерник, Лошак, додала Федорова жінка.

— Ні.. якось інакше.

— То якже писати як незнаєш прізвиска?

— Може Кінський, Жеребний, Бичівник — помагав хтось з боку Ониськови.

Ні тай ні — відповідав Онисько.

— Може Копитко, Грива, Хвостун — ще хтось з дітей озвався.

— Ні тай ні — відповів Онисько а сам зіпрів від напруження думок, а прізвища замівника не міг пригадати. Федора біль зуба аж скорчив, він на силу крикнув до Ониська:

— То забирайся до чорта. Як пригадаєш собі прізвище того дурисвіта, тоді прийдеш.

Федір схватив болячу щоку обома руками, та йойкаючи, охаючи, опять продовжав прогульку по просторих кімнатах.

Біль змагався. За два дни, дві безсонних ночий Федір аж почорнів, прислаб, що хвилини прикликав гуменного, чи не припімнув собі прізвища, тай бідний Онисько аж плакав, а прізвища не міг пригадати.

Хто жив на Хортиковім фільварку, усі помагали Ониськови і говорили:

— Може гнідистий, Карий, Бриканюк, Шкапюк, Оброкович, Фицанюк, Ґальопник, Гривнюк, а Онисько сумно крутив головою, що не так.

— А може то не кінське прізвище? Може яке інакше? — ледво вистогнав Федір.

— Кінське, кінське! — твердо впевняв Онисько. Виразно кінське, тільки ніяк мені на память не приходить.

Ще перемучився Федір одну ніч страшно, страшно — і третього дня рано післав по лікаря.

Приїхав лікар, вирвав зуб, Федір не вспів добре уста виполокати, як упав на постіль і твердо заснув.

Спав довго і смачно, а Онисько ходив по фільварку, піднімав очі до неба та зором благав Бога, щоб допоміг припімнути прізвиско замівника від зубів.

Пополудни цього дня, вже лікар давним давно відїхав, Федір добре проспався, смачно попоїв, як прибіг задиханий Онисько і від порога кричав:

— Вже знаю, прошу пана, нагадав собі, той чудотворець від зубів з Майдану називаєся акуратно Опанас Вівсяник!

(переклав ШПАЧОК.)

Мужики в раю.

(казка).

Зібралася громада ніби на нараду. Але прибігли люде від роблення порядку. Гукнуло. Перевернулося кільканайцять мужиків, решта дала ногам знати і — по всім.

Був порядок.

Гарненько, тихенько лежать собі на дорозі парубки, ані не дрогнуть. Кожний має кругленьку дірку від кулі, так як має бути, але не через коршемну галабурду; тільки для порядку так простягнувся. А через ті дірки душі повихиляли голови і розглядаються здивовані.

— Ци виділисте — каже душа того Грицька, що то в коршмі завсігди провід давав. — Виділисте? Пшикнуло і конець. Чоловік ані в гадці не мав, що то так може бути відразу.

Без святої сповіди померлисмо — докинула знову тінь другого. — Як-же тепер до небесної брами стукати?

— Ба! Аби то був чоловік знав!..

Ідуть гурмою до раю, а дурний Стецько на самім кінці. Ноги йому в стерниську зачіпаються, бо то була душа тяжко погана.

Америки, щоб вона большевицьке золото заняла на їх рахунок. І хотяй Америка лаcа на золото, як кіт на сало, то щоби не мати клопоту в Францією і Румунією — відпекалась большевицького золота. Але ще не конець на тім. Большевики взяли це золото з державного банку, де лежало воно як решгка покриття большевицьких паперових грошей. Як лишень це золото вивезено, большевицький червінець і рубель став падати, а українські і московські селяни не хотять їх приймати, бо перележать тиждень в скрини і вже стають „лекші", сето менше варті. (Так як у нас було з маркою а опісля зі злотим!) Бояться отже селяни, бо й вони мають досвід з часів, як падав царський рубель. Це мабуть зруйнує зовсім большевицьку торговлю державну.

ФРАНЦУСЬКІ большевики дуже неспокійні. З того приводу сенатор Кальмель забрав голос в французькім сенаті і вказуючи на яркі приклади комуністичної аґітації (шпіонажа, побивання офіцерів) взивав уряд, щоб він завів лад в краю. Радикальний соціяліст сенатор Марро домагався, щоб з краю вигнати всіх чужинців, які ширять большевизм в Франції. Міністер внутрішних справ Сарро в імени уряду заявив, що він робить все, щоб спинити комуністичну аґітацію. Від серпня 1926 засуджено комуністів на 312 років вязниці і 1 міліон франків грошевої кари. Число процесів, які видало комуністам, виносить 422. В 182 випадках запали вже вироки, а 240 процесів ще не скінчено. Крім того від серпня 1926 вигнано з краю 13 230 чужинців за те, що ширили комунізм. Через те і зменшилося число комуністів, бо коли на початку 1927 р. було їх 72 000, то тепер є лишень 56.000 комуністів. Сенат прийняв цю відповідь до відома і висловив надію, що уряд все зробить, щоб комуністичних аґітаторів зробити нешкідливими.

АНҐЛІЙСЬКИЙ парлямент радить тепер над законом про виборче право жінок. Проєкт закона признає кождій жінці, що скінчила 21 літ життя право голосування до сойму. Коли цей закон буде ухвалений, тоді близько півшеста міліона жінок дістане виборче право. На цей закон годяться і консерватисти, але деякі з них домагаються, щоб признано це право лишень тим жінкам, які скінчили 25 літ життя. — Анґлія гостить тепер короля Афганістану, про котрого пишемо нижче. Король з жінкою і своїм почетом мешкав в королівській палаті через три дні як гість анґлійського короля. Тепер мешкає в готелю як гість анґлійського народу і забавить в Анґлії 20 днів. Всюди Анґлійці приймають афганістанського короля з великою парадою, бо хотять зєднати його для анґлійської політики. Звідси поїде король до Москви.

В АНҐЛІКАНСЬКІЙ церкві в Анґлії провадиться від кількох місяців релігійна боротьба. Позірною причиною боротьби є проєкт зміни церковного требника, або як Анґлійці називають просто „молитвенника". Дійсно є се боротьба між двома розбіжними напрямами в церкві, між протестантським напрямом і римським. Анґліканська церква була колись римо-католицькою, а повстала в той спосіб, що відірвалася від папи, не хотячи признавати його заступником Христа на земли. Після зірвання з Римом, анґліканська церква відійшла досить далеко в напрямі протестантизму, однакож між висшими церковними достойниками був завсігди нахил до задержування римських церковних порядків, а навіть богословських наук. Послідними часами сей наклін до Риму виявився в т. зв. анґльо-католицькім русі, який кладе собі за ціль зближення до римської церкви, а навіть злуку з нею при забезпеченню деякої автономії для анґліканської церкви. В тім напрямі провадилися пару літ тому навіть переговори між деякими провідниками анґліканської церкви і римо-католицькими церковними діячами, між якими на першім місци стояв пок. бельгійський кардинал Мерсіє. В напрямі зближення анґліканської церкви до римо-католицької були й запропоновані деякі зміни в требнику. Зміни пропонував не хто инший, а сам голова анґліканської церкви архиєпископ в Кентербері. Та тут зайшла досить несподівана перешкода. Анґліканська церква в Анґлії має ще досі титул державної церкви, хоч другі церкви можуть в Анґлії зовсім свобідно розвиватися. Послідовно на одобрення змін в требнику потрібно було згоди парляменту. Іякраз сеї згоди парлямент не дав. Більшістю голосів палата послів британського парляменту відкинула проєкт закону, який мав позволити на зміни в требнику. Було се при кінци грудня. Від того часу боротьба між протестантським і католицьким напрямом в анґлійській церкві не тільки не втихає, а щораз більше заогнюється. Характеристичним приміром тої боротьби може послужити подія, про яку доносять з Дарвен в Анґлії. В неділю зібралося там в церкві 7.000 до 8 000 осіб і кашлянням, свистом та співом не допустили двох своїх священиків до виголошення проповідей. Поліція мусіла ратувати священиків перед парафіянами.

АМЕРИКАНСЬКИЙ секретар фльоти Вилбур перед двома місяцями вніс в конґресі і сенаті проєкт розбудови фльоти. Після цього проєкту на протязі найблизших пяти років Америка малаб видати 750 до 1.000 міліонів долярів на нові кружляки, торпедовці, підводні лодки, кораблі для перевозу аеропляннів, то що. Це малаб бути свого рода „перша порція", тому що на думку Вилбура і тих, що його підпирали, по пяти роках требаби видати знова подібну суму, і так ще три рази, поки до двацяти років коштом трьох до чотирох біліонів долярів Америка не малаб найбільшої воєнної фльоти у світі. Тоді щойно малаб закінчитися розбудова фльоти, — або початись будова нової. Бо хто знає, що буде за 20 літ. Проти цього пляну, який підпирав також президент Куліджа піднявся голос сенатора Бора, котрий рішуче виступав проти цього, як казав, „воєнного божевіля" і взивав американську публичну опінію щоб вона рішуче прикрила розмах воєнничих адміралів. Зразу здавалося, що віший протест не поможе. За розбудовою фльоти стояли прихильники Куліджа в конґресі і сенаті, за нею почала розбиватися преса і великі банки. Та здоровий розум переміг. З усіх закутин Америки піднялися голоси протесту проти намірів видатків на фльоту. Поодинокі громади, товариства, організації і т. д. гостро запротестували проти цієї атаки на кишені податковців і проти небезпеки війни, яку така велика фльота певно принесла. Протест громадянства був такий сильний, що тепер вже говорять лиш про „скорочення фльотового пляну" і про видатки несповна 300 міліонів долярів на пять років і нічого більше. Колишній проєкт прийде під наради нового конґресу і сенату, то можливо, що його ще далі обітнуть. Це дуже розгнівало прихильників Куліджа і вони кажуть, що то Анґлія викликала таку бурю в Америці проти збройовання. Найбільша газета в Ню Йорку, яка дуже гостро виступила проти розбудови фльоти, є редагована родовим Анґлійцем і тому аґітувала проти збройовання. А Америка є банкарем цілого світа і мусить зброїтись хотьби лишень тому, щоб змусити довжників до заплати довгів. Як Америка не буде мати сильної фльоти, то довжники збунтуються, не схотять платити і міліярди долярів пропадуть.

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА дуже невдоволена, що Польща підвисшила мито від товарів (привожених з чужих країв, а також і з Чехословаччини) і домагалася, щоб польський уряд не підвисшував мита, грозячи, що не дозволить ввозити худоби з Польщі до Чехословаччини. Але польський уряд на це не зважав і таки підвисшив мито. Зовсім несподівано чеський уряд задержав на границі кількасот вагонів худоби, які прийшли з Польщі, і не хоче їх пустити до свого краю — оправдуючись, що в Польщі панує тепер худобяча зараза. А що в Польщі нема випадків худобячої пошести, то догадуються, що Чехословаччина тим способом відплачується Польщі за підвисшення мита.

АФҐАНІСТАН — це азійська держава. Простором є вона на півтора рази більша як Польща, але мешканців має ледви 7 міліонів. Важна ця держава тим, що лежить на дорозі з Росії до Індії. А що Індія належить до Анґлії — отже Росія і Анґлія навзаперідки старалися приєднати Афганістан для своєї політики. Тепер афганістанський король з жінкою подорожує по Европі і всюди його приймають з великими парадами. Був вже в Римі, Берліні, Лондоні а тепер вибирається до Москви, бо большевики приготовляють йому великі паради, бо хотять переліцитувати особливо Анґлію, з якою мають порахунки в Азії. Про цього афганістанського короля оповідають, що його освіта не висока і він в европейських справах так мало визнається, що часом приходить до смішних сцен. І так мадярський публіцист Весі пише, що коли король Афганістану був на авдієнції в папи, то в розмові запитав король папу: „Кілько жінок має Ваша Святість". Папа зовсім поважно: „Я не маю жінок". Король з недовірям морщить брови: „Ані одної?" Папа: „Ні, ні одної". Король зітхає глибоко і з тоном співчування: „Це мусить бути страшно тяжко жити без жінки". Папа поправляє окуляри і стає трохи нервовий. Король Афганістану зауважає, а опісля живо питається: „А як-же є зі справою наслідника престолу". Пояснено йому, що папу вибирають кардинали, а видко було, що король в таких справах не визнається тай не хоче то вірить в такі пояснення. Якже бачимо з того, то король простенький собі чоловічок.

ІНДІЙСЬКІ законодатні збори в Дельгі ухвалили 68 голосами проти 62 заяву недовіря до анґлійської комісії для індійських реформ. Причиною сеї ухвали є це, що в комісії якої головою є Джан Саймон, нема ані одного родовитого Індійця і Індійці вважають се за обдуману обиду для себе. Індійці домагаються самостійности. В 1919 році анґлійське правительство зробило їм уступку, виробивши плян постепенної самоуправи для Індії. Індія не є одноцільною країною. В ній є звиш 300 ріжних держав, з яких деякі є досить великі, инші дуже маленькі. Над тими державами панують автократично монархи, звані магараджами; анґлійський віцекороль від часу до часу робить між ними порядок в імени короля-імператора. Як населення Індії є поділене на ріжні держави, так само не є воно одноцільне щодо релігії і народности. В Індії є що найменше 20 цілком ріжних мов. Так само ріжняться вони релігіями. Отже Анґлія запровадила поки що сойми в ріжних провінціях Індії і одні законодатні збори для цілого краю. Ці сойми мають покищо тільки право критикувати і голос дорадчий. По первісному пляну, по десяти літах мало правительство Анґлії зробити перегляд поступу Індії щоби вирішити, які кроки має дальше зробити. Якраз для сего перегляду назначено комісію під проводом Саймона.

Приєднуйте передплатників „Українському Голосови!"

Уже смеркалося, коли щезли зі земських мряк. Сіли на хмарі, трохи відпочили і дальше в дорогу.

Ну, тай на третю добу стають коло великої брами. Стукають несміло, оден на другого споглядає, що то буде.

— Хто там? — питає якийсь голос, такий солодкий, якби „музика грала.

— Ну, хто має бути? Є Грицько, є Іван, є Петро і Танас, нікого не бракує, навіть той дурний Стецько і той долїз.

Відсунулася засувка і велика ясність на дорогу вдарила. Заглядають душі і аж губи роззявили, так гарно: Сидять собі при столиках всілякі графи. Сидять у гаптованих жупанах, а на раменах мають золоті крила. Тут у карти грають, там у варцаба. Часом оден чи другий підскочить, перелетить до другого столика, з кимсь побалакає. Вино пють, цигари курять, а до того прекрасно військова музика приграває.

В окремім покою на тронах царі і папи сиділи в золотих коронах. Усі, ані одного не бракує. І не дивно: церкви будували, служби божі раз-у-раз за них на землі ідуть.

Нарешті підійшов до вікна вже в літах дідок, у золотистій сорочці, з медалями великих держав на широких грудях. А коло йому ангели взяли салютувати (під козирок ставати), зміркували подорожні, що то мусить бути сам святий Петро, та почали скробатися в голову, бо не мали шапок до поклону. Тоді той дідок питає:

— А перепустки маєте?

— Були — бреше як з книжки Грицько — тільки ми погубили.

Але святий поглянув йому в очі і відразу вичитав у них брехню.

— Чого тут крутити — каже — я тут вже протокол маю з експозитури політичної поліції. Геть!

Зараз вбігло двох постерункових з крилами замість погонів, зловили душу Грицька за чуприну та понесли кудись в одній хвилині. А дідок питає Івана, що стояв з самого краю і за Грицьком оглядався:

— Чого ти хотів від земського життя?

— Та обіцяли ту земельну реформу і не дають.

— А ти — звернувся дідок до слідуючого.

— Я хотів, аби мене дідич записав до тої хорої каси, а він прислав екзекуцію...

— А ти там? — питає дальше святий, не даючи скінчити попереднього.

— Приходив оден такий, намовляв на 8 годин праці, то я йду до дідича...

— А ти?

— Мали дати пасовисько, то коли мали...

Але вже не вспів докінчати. Бо що котрий ще обізвався, впадали ті крилаті постерункові і без балачки волочили, не знати куди.

Аж вкінці остав тільки сам дурний Стецько. Коли прийшла черга на нього, сказав простодушно:

— А я, стороже небесний, та я нічого не хотів, тільки їсти і спати, а та кулька, то мене через помилку трафила в придлі.

Тоді отворилася небесна брама, музика прекрасно заграла і дурний увійшов до середини з парадою. А святий дідок поклепав його по плечах і каже:

— Той власне є убогий духом. І таким повинен бути мужик. Іди там до райського підвалля, будеш панам підлогу мити.

(„Дз. Людови", ч. 174).

Всячина.

Наших передплатників просимо, щоб до кінця сего місяця надіслали передплату на слідуючий квартал.

Політичний процес проти 17 Українців скінчився минулого тижня. Двом обжалованим закидувала прокураторія убійство куратора Собінського. Суд присяжних признав двох обжалованих Атаманчука Василя і Вербицького Івана на кару смерти через повішення. Вісьмох обжалованих засуджено на вязниці від 1 — 2 літа. 7 обжалованих увільнено. „Діло" пише з нагоди проголошення цего вироку: „Цей присуд викликав страшне, впрост пригноблююче враження на численно зібрану публику, між якою була і рідня львівських обвинувачених та багато їх знайомих."

Домашний арешт Тими днями оголошено розпорядок президента держави, який вводить домашний арешт. Домашним арештом може суд покарати лишень тоді, коли кара арешту менша як 7 днів. В часі домашного арешту не вільно арештантови виходити з мешкання ані нікому чужому приходити до мешкання. Хто провиниться і вийде з мешкання або прийме в хаті чужого чоловіка, за це буде караний арештом до 6 тижнів.

Молодці, які відбули військову службу, мають укінчену 6 клясу гімн. і люблять електротехніку, можуть просити о принятте до „Технічної школи телеграфічно-телефонічної". Ця школа безплатна, по укінченню запевнює своїм учням посади, а крім того виплачує їм підмоги, які вповні вистарчають на удержання у Варшаві. Студії тривають два літа, дають патент на техніка телеграфів і телефонів. Обовязком таких техніків є удержувати в порядку, направляти і будувати апарати, проводи і стації телеграфічні і телефонічні. Подання о принятте висилати до Дирекції Почт і Телеграфів в Варшаві (Plac Napoleona 10). Там також можна одержати близші інформації про цю школу.

Союз зльокаутованих б. австрійських цивільних і військових службовиків подає цею дорогою пошкодованим до відома, що пробують всі старання, щоби договір, заключений в Римі дня 6. квітня 1922. р. між Польщею та Австрією, Італією, Румунією, Югославією і Чехословаччиною, згідно Ухвала Ради Міністрів в Варшаві з дня 21. грудня 1927 р. дотично принятте до служби або надання емеритури цивільних і військових б. Австрії, були в найблизшому часі через міродайні чинники остаточно корисно полагоджені-зреалізовані. Тому що це Товариство заступає інтереси лише цих осіб, котрі заподають свої адреси і перебутий час служби, тому негайні зголошення приймає: Дмитро Колісник, голова — статутом обмеженого Т-ва у Львові вул. Городецька ч. 95.

Загальні Збори тов. „Союза Українок", в Перемишлі відбулись під проводом п. О. Ціпановської. Зі звіту довідалися члени, що Виділ у минулому році оснував: 1) „вечірні промислові жіночі курси"; 2) отворив склеп „Новий Труд"; 3) Фребелівку для дітий; 4) Вів школу шиття й крою. В честь О. Кобилянської влаштовано концерт, переведено збірку на тов. дар, скликано жіноче віче, основується бібльотеку тт-а, на 10-ох Шаршиx Сходинах були реферати членів, влаштовано 5 публичних відчитів, несено поміч жертвам повені, влаштовано 8 діточих забав, 4 для старших. Як бачимо, діяльність „Союза Українок" за минулий рік була досить велика. До нового Виділу увийшли: п. Ціпановська, яко голова, Шиатерова, Левкевич, Кульчицька Ольга, Гривнакова, Загайкевичева, Мандюкова, Околотова, Захарко як видлові; Дмоховська Т., Савицька, Пшепюрська, як заступничі вид.

Промоція Романа Мануляка родом з Перемишля на доктора природничих наук відбулася дня 3. лютого 1928 на Университеті Карла в Празі.

Новинки

НЕЩАСНІ ВИПАДКИ. Господар Василь Соболта переїздив в ночи через рампу коло стації в Радехові. Саме тоді надїхав залізничий поїзд і забив коня, розторощив віз, а господаря тяжко покалічив і урвав йому чотири пальці в руки. В Борщовичах коло Львова 18-літний хлопець Стефан Стебельницький показував в стодолі всякі гимнастичні штуки своїм товаришам. В часі того упав так нещасливо на землю, що за кілька годин помер.

ЦИБУЛЯ ЯКО ЛІК. Їжмо більше цибулі! Цибуля знана як пожива і народне лікарство. Має в собі богато життевин (вітамінів), яких недостача в харчах викликує у людий і звірят ріжні недуги. У Франції їдять богато цибулі, незнану у нас цибулеву зупу подають там дуже часто. Дітям дають цибулю кілька разів денно тертої свіжої сирої цибулі, а стару цибулю подають ріжно приправлену. Їдять також різанець (трибульку) із сиром і т. і. Навіть молоденькому дробови дають раз на тиждень сікаої, сирої цибулі, домішаної до мягкого корму. Як народного, часто уживаного лікарства вживають цибулі вареної або печеної проти неструдин, полученої з кашлем і хрипкою. Уживають також цибулі при запаленню і вона здержує від дальшого розвитку сеї недуги, що кінчається заатакуванием відходових доріг. Коли кого болить зіпсований зуб, то добре є покласти трохи свіжої цибулі у діру в зубі або на болючі ясна. Проти ячменю на оці кладуть трохи свіжої цибулі, щоби розійшовся. При кровавленню з носа, що часто буває у малих дітий, кладуть свіжу розкраяну цибулю на карк. Бородавки замість ляпісом насмаровують свіжим соком або свіжо розкраяною цибулею. Укушення пчіл і осів замість амоняком натирають свіжо вицушеним соком зеленої цибулі (гички). Всі східні народи не хорують на глисти, що пояснюють тим, що їдять богато цибулі і чісника. Знане є, що Жиди їдять богато цибулі, головно тому завдячують вони здоровлє. Тому теж вони меньше нездужають на ріжні внутрішні недуги, як інші народи. Перші стали їсти богато цибулі, як здорової городовини, старинні Єгиптяни. При будові піраміди єгипетський король Хеопс заплатив за цибулю, чісник і редьку, зїджену робітниками, 1600 талантів або около 700.000 долярів. Не лише Єгиптяне, але й теперішні Жиди і Греки вживають богато цибулі, чіснику і винного оцту проти всяких пошесних недуг. Довгий вік свій завдячують Болгари, Турки й інші сьому, що їдять богато цибулі і чіснику а також специяльного квасного молока „ойгурту". Управа цибулі досить трудна, бо вона вимагає, щоби коло неї ходити старанно, але зате дає гарний дохід. З одного морґа цибулі можна мати понад 200 долярів доходу, а буває цибуля, що важить і фунт.

Цар Николай II під арештом. Прокидає сніг в парку Царського Села весною 1917 р.

ЖИДОК З ДВОМА ЖІНКАМИ. В селі Ленчиця жидок Сруль Ляндав оженився з жидівкою Брандлею Мамурек. Але вкоротці обоє розвелися і жидок вишукав собі другу жидівочку Ципру Кестенберг. Але з цею жінкою жив Ляндав ще коротше як з першою. Слюб обох відбувся у Варшаві, а весілле в одній ресторації. В часі вечері молодий зажадав дорогого вина, але в тій ресторації його не було. Молодий сказав, що без того вина його весілля не є весіллем, встав і вийшов до міста купити цего вина, обіцюючи вернути за кілька хвиль. І вийшов...*Молода повечеряла з гістьми, а молодого як нема, так і нема. Вже й дві години минуло, ба три, чотири — а молодого нема. Стали гості розходитися, а молода умлівае: Ґевалт — Сруль пропав! Дали на поліцію знати — але все надармо — пропав Сруль як камінь в воді. Минув день, два, тиждень, місяць, рік а про Сруля і чутки нема. Деж подівся він? Сруль таки з весілля, сказавши молодій і гостям, що йде по вино, побіг на залізничий дворець і поїхав до своєї першої жінки, погодився з нею і обоє поїхали до Львова. Тут обоє дали охрестити себе в католицькім костелі, Сруль дістав імя Маріян-Владислав, а з Брандлі зробилась Броніслава. Тепер обоє взяли наново слюб в костелі. Але довідалась про це Ципра, друга жінка Ляндава, внесла скаргу до прокураторії і бувший Сруль, а тепер Маріян-Владислав помандрував до арешту.

РОДИНА СТОЛІТНИХ. Одна еспанська ґазета пише, що коло Картагени живе 103-літний старець Позе Переса, який має ще при житю 127-літну матір. Старець чуться зовсім крінким і здоровим на умі. Він сподіється, що буде ще довго жити, а вже що найменше дожие тільки літ, що його матір, яка до тепер кличе його „мій малий".

РОЗВИТОК ШОВКІВНИЦТВА В КИЇВЩИНІ. За останні два роки в Київщині помітний значний розвиток шовківництва, яке в часі війни було зовсім завмерло. В 1916 р. відновлено 1,923 шовководи стації. Київські кокони (кукли) вивозяться на італійський ринок. Зацікавлені розвитком шовківництва установи, що досі проведили окремі заходи в справі відродження шовківництва, збираються на спеціяльну нараду. Нарада розробить докладнійший плян відродження сеї важної для Київщини галузи господарства. — В нашім часописі (в різдвянім числі) справу годівлі шовківництва обговорив докладно п. проф. Филипчак. Саме тепер пора розпочати ту годівлю, стараючись о мормові дерева.

РОЗВОДИ ІДУТЬ В ПАРІ ЗІ ШЛЮБАМИ. Большевики обрахували, що в 1927 р. було на 5 шлюбів чотири розводи. А початок 1928 року викавує, що незадовго число шлюбів буде цілковито зрівнане з числом розводів. Але большевики тим не клопочуться і пояснюють це тим, що одна і та сама пара за один рік пять або шість разів розводиться і побирається. А це комуністам на руку, бо в той спосіб скорше дійдеться до комуністичного раю. Бож шлюб є на їх думку нічим иншим як звичайним цивільним контрактом, який можна кождої хвилі розвязати без огляду на це, чи тут котра зі сторін завинила, чи ні. Біда тільки з дітьми, бо богато людий хотілоби їх передати большевицькій владі на виховання, а большевики не мають чим їх годувати.

ЦІКАВИЙ ТЕСТАМЕНТ. Один англійський купець записав цілий свій маєток для бідних. Видилив з нього тільки 2 шилінґи для дочки, котра є тут таті: 2 шилінґи (3 зл.) для одного сина своєї сестри, щоби купив собі стричок і повісився, і 2 шилінґи для другого сестрінця, щоби купив собі почтові значки, бо ніколи не хотів написати до нього листа. Крім того лишив сестрі одну книжку: „Порадник, як виховувати дітй".

КАРА СМЕРТИ В ЧОРТКОВІ. Перед чортківським судом ставала Анна і Василь Федик за те, що обоє убили Михайла Федика, мужа Анни. Щоби позбутись чоловіка, обоє кинули його до глибокої студні і привидали каміням. Суд засудив Анну на 3 літа вязниці, а Василя на кару смерти.

Привіт українським Послам і Сенаторам!

Члени Читальні „Просвіта" в Костеві желають нововибраним Послам і Сенаторам найсердечнійше кріпкого духа і доброго успіху в праці для добра нашого українського народа. Дай Боже, щоби Ваша єдність і ідияльність, котра перший раз за польського панования буде виступати у Варшаві на соймовій трибуні, ясно засіяла над українським народом та щоб так могучо простерла свое проміння єдности і згоди як ясне сонце у маєвій порі. Хай та праця зєднає Вас українських послів в оден сильний клюб, котрий мігби стати до боротьби за свої національні права. Бажаємо Вам витревалости в поборюваню всіх труднощий. Ми духом з Вами і кличемо Вам: Боронїть прав українського народа! Всю надію покладаємо на Вас! Незабувайте що поставили ми Вас на чолі українського народа яко борців і героїв, щоби Ви радили над справами нашої волі.— В імени Членів Читальні „Просвіти" в Костеві.— Володимир Кошицький секр.

НАГЛИЙ СУД. Два роки назад в маленькому місточку в Гановерській провінції в Німеччині судили бувшого полоненого з російської армії Якубовського за вбивство сина, восьмилітнього хлопця. Сам Якубовський, не двлячись, що більше десяти років пробув у Німеччині, мови не научився. Арештовано його на донос гестї, суджено... і засуджено на смерть. Оборонця Якубовському не дали, навіть перекладчика не було і Якубовський навіть не знав, о що йде справа. Суд був наглий, а вирок виконано сейчас. Після того пройшло більше року. Тещa Якубовського занедужала і покликала духовника, якому розказала таке: Вона не любила Якубовського, котрий пришов не підчас великої війни до неї на роботу та покохався з її дочкою. За три роки життя у її дочки Ельзи, жінки Якубовського, родилося двоє дітей, яких стара так само ненавиділа. Коли війна покінчилася і полоненим дозволено було їхати до дому, Якубовський не поїхав, а лишивсь коло жінки тї дітей, але щоби не залежати від тещі, пішов шукати роботи. Часи тоді були тяжкі й він переходячи з села до села, далеко зайшов. Тай час не стояв. Так пройшло кілька років. З рештою Якубовський рішив вернутися, хоч і без грошей. Так сяк перебиваючись, дійшов у сусідне село, де дістав роботу й лишивсь ще на тиждень, щоб не прийти з пустими руками. Випадково стара теща довідалася, що він там, і рішила помститись. Для того то повела вона онука у ліс і вбила, а пізніще заявила, що хлопчик пропав, і що вона підозріває в тому батька. Як сідила виставлена сусіда, який сказав, що в день убийства бачив Якубовського в лісі. А так сталося, що в день убийства Якубовський прийшов до семї. „Якби дочка не була вмерла, я би була скорше доконала убийства. Свідкови я добре заплатила і він показав на Якубовського як „убийника". Таке зізнала стара на сповіді і сейчас померла. Цей випадок „наглого суду" викликав обурення у цілій Німеччині.

Надіслане

На сприданж мурований парт. дім з огородом і будівляною парцелею в Перемишлі ул. Сенна 27. Зголошення на місци.

Памятай це і всім проповідуй, що кождий Українець і Українка — молодий чи старий — повинен бути членом Товариства „Просвіти" і „Рідної Школи", бо лиш просвіта і рідна школа допоможе нам стати вольним народом!

Видавець і відвічальний редактор: Степан Навроцький

З друкарні Кнолера і Сина в Перемишлі.